

Rapport översyn gymnasiesärskola

Bakgrund

Malmö stad står inför ett budgetläge 2021 som är utmanande för samtliga förvaltningar med minskade skatteintäkter för finansiering av verksamheterna. Det pågår arbeten kopplat till budgetarbetet där man tittar på effektiva organisationer och vilka eventuella uppdrag som ligger utanför kärnuppdragen. Med anledning av budgetläget 2021 har förvaltningsledningen beslutat att organiseringen av gymnasiesärskolan behövt ses över.

Syftet med uppdraget har varit att utifrån en genomlysning av gymnasiesärskolans organisation och uppdrag utreda om vi uppfyller skolförfattningarnas krav och om vi gör något därutöver. Detta har genomförts med huvudsakligt fokus på Valdemarsro gymnasium. Syftet har varit att analysera nuläget för att hitta förbättringsområden och sätta principer och rutiner för en effektiv organisation.

Uppdragets övergripande frågeställningar

- Vad är vår förvaltning skyldiga att tillhandahålla vad gäller organisation av gymnasiesärskola samt skolskjuts?
- Utför vi insatser idag som ligger utanför vårt ansvarsområde?
- Hur ser det ut i andra kommuner?

För att besvara ovan frågeställningar har utredningen utgått från regleringar i skollagen, lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lag om färdtjänst, nuvarande rutiner och arbets sätt, omvärldsbevakning samt reglemente för nämnderna funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Arbetsgruppen har arbetat med att kartlägga organisationen och genomfört dialoger och intervjuer med verksamheten för att på så sätt identifiera möjliga utvecklingsområden. Arbetsgruppen har under utredningens arbete haft kontakt med grundskoleförvaltningen och funktionsstödsförvaltningen samt genomfört omvärldsbevakning.

Utredningen har haft ett brett fokus i det inledande skedet av översynen. Frågor som genomlysts under utredningens gång rör exempelvis gränsdragningen mellan skollagens regleringar kring stöd i skolan och stöd enligt LSS i form av personlig assistent, organisering av korttidstillsynen på Valdemarsro gymnasium, mottagande till gymnasiesärskolan, hantering av egenvård och skolskjuts.

Utifrån ovan har arbetsgruppen kommit fram till områden i behov av översyn. Identifierade områden i behov av översyn är rutiner kring egenvård samt

tillämpningsbestämmelser för skolskjuts i gymnasiesärskolan. Vidare ger utredningen förslag till ny rutin samt förslag till beslut.

1. Kartläggning

1.1 Organisation

Gymnasiesärskolan i Malmö stad är organiserad på fyra skolenheter.

Valdemarsro gymnasium (142 elever varav 84 elever på individuella program):

- Programmet för administration, handel och varuhantering, programmet för fastighet, anläggning och byggnation
- Programmet för hälsa, vård och omsorg
- Individuella program

Malmö latinskola (12 elever):

- Programmet för estetiska verksamheter

Malmö Restaurangskola (26 elever):

- Programmet för restaurang, hotell och bageri

Malmö Idrottsgymnasium (21 elever):

- Programmet för hälsa, vård och omsorg

Programmet för samhälle, natur och språk samt programmet för skog, mark och djur erbjuds inte läsåret 20/21.

Villan/Fosie farm (7 elever) har en verksamhet som riktar sig till elever med autism och utvecklingsstörning. Denna skolenhet har under oktober 2020 flyttat in på Valdemarsro gymnasium.

1.2 Egenvård

Egenvård av barn och elever är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som till exempel en förälder, en personlig assistent, skolpersonal eller barnet självt kan utföra efter instruktion. Skolan har ett ansvar för att eleverna får hjälp med sin egenvård, till exempel att ta sin medicin då eleven är i skolan. Om inte skolpersonal klarar av den medicinska åtgärden på ett säkert sätt ligger ansvaret för åtgärden på hälso- och sjukvården.

Det finns i dagsläget en egenvårdsblankett, framtagna av centrala elevhälsan, som utgör en bilaga till elevens egenvårdsplan som upprättas för elever i behov av egenvård på gymnasiesärskolan. Vårdnadshavare ansvarar, genom att skriva under blanketten, för att inkomma med ett intyg om egenvård från hälso- och

sjukvården som preciserar vilken åtgärd som utgör egenvård samt innehåller en planering för åtgärden.

Vidare har Region Skåne 2016 tagit fram ”Regional rutin för egenvårdsbedömning” som är giltig till och med 31 december 2020. Regional rutin för egenvårdsbedömning är en rutin för utförare av hälso- och sjukvård i Region Skåne som tagits fram i nära samverkan med berörda sakkunnig-grupper.

Det har efterfrågats tydliga rutiner från Valdemarsro gymnasium för när och hur en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård av skolpersonal när det gäller större insatser som exempelvis andningshjälp. Idag utförs ofta dessa egenvårdsinsatser av skolpersonal med undermåliga eller bristfälliga egenvårdsintyg från hälso- och sjukvården.

1.3 Skolskjuts

Nuvarande riktlinjer *Tillämpningsbestämmelser för skolskjuts inom gymnasiesärskolan* (GYVF-2017-7327) togs fram 2018 och har sedan dess legat till grund för skolskjutshandläggarnas bedömning av elevs rätt till skolskjuts i gymnasiesärskolan. De 60 elever som finns i verksamheten och är i behov av skolskjuts får enligt tillämpningsbestämmelserna i dagsläget skolskjuts till och från korttidstillsynen vilket är utöver de regleringar som finns i skollagen.

De nu gällande tillämpningsbestämmelserna innehåller exempelvis verktyg för beräkning av resväg som är i behov av uppdatering samt formuleringar som behöver förtydligas för handläggning av beslut gällande skolskjuts. Bland annat innehåller tillämpningsbestämmelserna ett avsnitt om självskjuts där tillämpningsbestämmelserna anger att självskjuts ska användas restriktivt.

2. Aktuella lagrum och regleringar

2.1 Egenvård - hälso- eller sjukvårdsåtgärd medan en elev är i skolan

Egenvård regleras i *Socialstyrelsens föreskrifter om bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård* (SOSFS 2009:6).

Enligt föreskriftens 5 kap. måste hälso- och sjukvården samråda med skolan när det kommer till planering av egenvård. Om analysen visar att personalen inte kan utföra åtgärden på ett säkert sätt kan den inte bedömas som egenvård. Ansvaret för åtgärden ligger då på hälso- och sjukvården. Det är dock alltid hälso- och sjukvården som bedömer om en åtgärd kan utföras som egenvård. Hälso- och sjukvårdspersonalen ska journalföra en bedömning av egenvård samt ansvara för planering av egenvården vilken ska dokumenteras.

2.2 Skolskjuts

Skolskjuts för elever i gymnasiesärskola regleras i skollagen 18 kap. 30 - 31, 35 §§ skollagen.

Det är elevens hemkommun som i varje enskilt fall ska göra en bedömning av om eleven har rätt till kostnadsfri skolskjuts. En elev i gymnasiesärskolan har rätt till skolskjuts om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållandena, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Detta gäller oavsett om eleven går i en kommunal eller i en fristående gymnasiesärskola inom kommunen. Kommunen är dock inte skyldig att anordna skolskjuts för en elev som går i en fristående gymnasiesärskola om det innebär att organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Rätten till skolskjuts gäller inte heller om eleven går i en annan kommuns gymnasiesärskola. Hemkommunen ska dock anordna skolskjuts även i ett sådant fall om det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen.

I vissa fall kan en elev som går i en gymnasiesärskola i en annan kommun än hemkommunen och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen ha rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och skolan under samma förutsättningar som gäller för elever som är bosatta i kommunen. Det är då skolkommunen som ska se till att skolskjuts anordnas för eleven. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

3. Omvärldsbevakning

När det gäller organisering av skolskjuts för elever i gymnasiesärskolan varierar det huruvida kommuner tillåter skolskjuts till och från korttidstillsynen eller ej. Några kommuner tillåter att elever exempelvis kan byta resa till/från skola mot korttidstillsyn samtidigt som flera kommuner inte medger resor. I vårt fall blir det av mindre praktisk betydelse då korttidstillsynen är belägen i direkt anslutning till skolan.

4. Sammanfattning

4.1 Egenvård

Skolpersonal får endast utföra medicinska åtgärder om behandlande läkare (eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal) har bedömt att det är egenvård som kan ges i skolan av skolpersonal. För egenvårdsinsatser i skolan ska dessutom ett skriftligt egenvårdsintyg från hälso- och sjukvården inkomma som bedömer om en åtgärd kan utföras som egenvård av personal på skolan (ej att likställa med egenvård i hemmet). Centrala elevhälsan har tagit fram en egenvårdsblankett som utgör en bilaga till elevens egenvårdsplan. Vårdnadshavare ansvarar, genom att skriva under blanketten, för att inkomma med beslut om egenvård från hälso- och sjukvården som preciserar vilken åtgärd som utgör egenvård samt innehåller en planering av åtgärden.

Eftersom det i dagsläget finns en efterfrågan av tydligare rutiner för egenvårdsintyg vid större egenvårdsinsatser ser utredningen behov av att det

tas fram en lokal rutin för egenvård på Valdemarsro gymnasium utifrån centrala elevhälsans egenvårdsblankett och Region Skånes ”Regional rutin för egenvårdsbedömning”. Detta för att tydliggöra hur insatserna kan genomföras utifrån upprättat egenvårdsintyg.

I samråd med centrala elevhälsan och Valdemarsro gymnasium har ett arbete inletts under hösten 2020 som innebär att Region Skånes regionala rutin och centrala elevhälsans egenvårdsblankett samordnas så att det finns en enhetlig rutin för alla egenvårdsinsatser som utförs av skolpersonal. Detta arbete bedöms vara klart vid årsskiftet 2020/21.

4.2 Skolskjuts

Tillämpningsbestämmelserna av skolskjuts för elever i gymnasiesärskolan är i behov av revidering då de innehåller exempelvis verktyg för beräkning av resväg som är i behov av uppdatering samt formuleringar som behöver förtydligas för handläggning av beslut gällande skolskjuts. I de tillämpningsbestämmelser om skolskjuts för gymnasiesärskolan som föreslås finns även förtydliganden gällande former av skolskjuts när det gäller självskjuts. Enligt tillämpningsbestämmelser beslutade av gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen 2018 finns beslutat att självskjuts ska användas restriktivt. För att möta elevernas behov och öka flexibiliteten föreslås att ovan formulering tas bort gällande självskjuts. En ökad användning av skolskjuts i form av självskjuts bedöms inte öka kostnaderna för skolskjuts. Utredningens slutsats är vidare att det inte finns anledningar till att ändra den hållning som tidigare beslutats och som innebär att elever fortsättningsvis även får använda skolskjuts till och från korttidstillsynen.

5. Slutsats

- *Vad är vår förvaltning skyldiga att tillhandahålla vad gäller organisation av gymnasiesärskola samt skolskjuts?*

Utifrån de genomlysta områdena tillhandahåller gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen det som förvaltningen är ålagda att göra av de regleringar som styr verksamheten.

- *Utför vi insatser idag som ligger utanför vårt ansvarsområde?*
Enligt vad utredningen visat utförs inte större insatser som ligger utanför vårt ansvarsområde. Dock har delar av egenvården utförts med bristfälliga eller undermåliga intyg. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen erbjuder skolskjuts till/från korttidstillsyn vilket är en service utöver det lagen kräver.
- *Hur ser det ut i andra kommuner?*

Omvärldsbevakningen visar att kommuner gör olika i att erbjuda skolskjuts till/från korttidstillsyn. Flera kommuner medger dock inte detta.

6. Förslag till rutiner och beslut

- **Rutin för egenvård i gymnasiesärskolan som utarbetas i samråd med representanter från Valdemarsro gymnasium centrala elevhälsan och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen.**
- **Tillämpningsbestämmelser för skolskjuts gymnasiesärskola för beslut i gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden den 16 december 2020**